

duurzaamplus.nl

zelfstandig, onafhankelijk en ter zake

D66: Verduurzaming EU-economie: landbouw, energie en regionalisering en R&D

Editor Désirée Crommelin, 04/09/2012

BIJ VERDUURZAMING EU-ECONOMIE IS R&D INSTRUMENT BIJ UITSTEK, VOLGENS D66. “Voorstander van de Europese Unie of van duurzaamheid te zijn is geen politieke keuze: het is bittere economische noodzaak. De EU is het instrument bij uitstek voor verduurzaming van de economie van haar lidstaten.” Een groeiende wereldbevolking, milieuvervuiling, politieke instabiliteit, economische crises dicteren volgens Europarlementariër Gerben-Jan Gerbrandy van D66 de prijzen van de schaarser wordende grondstoffen. Het is zaak dat de EU-regio voor zichzelf zorgt en door duurzame recycling van kostbare grondstoffen onafhankelijk wordt van die grillige wereldmarkt.

Hoe definieert u duurzaamheid in uw werk als Europarlementariër?

“Een duurzame economie is circulair zoals ook de natuur een kringloop is. In verduurzaming van de samenleving ligt mijn passie en als EP-lid besteed ik de meeste tijd aan de EP-Commissie Milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid. Duurzaamheid is geen luxe noch politieke keuze; het is bittere noodzaak. Het is een drama zoals het kabinet-Rutte I blind is en blijft voor de gevolgen van het gebruik van fossiele brandstoffen in de Nederlandse economie. Het IMF, dat de Haagse politici graag citeren als het over anderen gaat, voorspelt een verdubbeling van de olieprijs in de komende tien jaar. Wat moeten we dan met een sterk op fossiele brandstoffen gerelateerde industrie met vervuilende dieselslurpende (bedrijfs)auto's, een petrochemische industrie en kolencentrales?”

Is Den Haag echt zo oliedom?

“Shell bepaalt in Den Haag het energiebeleid. Een fossiele brandstofleverancier, die gaat boren in het poolgebied, investeert in teerzanden en schaliegas! Ten koste van wat? wetend dat het gebruik van fossiele brandstoffen een doodlopende weg is. Het roer moet om naar duurzame energiewinning, liefst in eigen land of regio, om ons zo onafhankelijk te maken van het Midden-Oosten. Want als de IMF-voorspelling van de verdubbeling van de olieprijs uitkomt, neemt de economische groei in Nederland jaarlijks met 2,0% af. D66 ziet innovatie en technologie als instrumenten bij uitstek om die omslag naar duurzaamheid te maken en het vliegwiel van onze economie weer op gang te brengen en harder te laten draaien.”

“Shell bepaalt in Den Haag het energiebeleid.”

“Rio+20 was voor mij een diepe teleurstelling. We weten allemaal dat de wereldbevolking in de komende 30 jaar naar ruim negen miljard zal groeien en dat er tegelijkertijd een gigantische groei wordt voorzien van middeninkomens met daarbij gepaard gaande levensstijl. Met die povere slotconclusie verzaakte de politiek in Rio toch haar plicht. Wel zag je in Rio dat het bedrijfsleven druk aan het verduurzamen is. Niet omdat ze denken: oh, jee, de wereld gaat naar de knoppen. Nee, bedrijven als Unilever, General Electric of Nestlé zien dat verduurzamen de enige garantie is om over twintig jaar als bedrijf nog te bestaan. Het is een kleine kopgroep, maar die heeft wel zijn achterliggende ketens. Hun lef inspireert anderen. Wat ik ook in Rio zag, was dat ontwikkelingslanden zich tot op het hoogste niveau publiekelijk verzetten tegen beperkingen van allerlei westerse duurzaamheidseisen in die slotverklaring. Echter buiten dit politieke circuit zochten ze wel degelijk steun voor hun duurzame ambities. Ook zij zien dat vergroening van hun economie de enige weg uit de armoede is. Deze tegenstrijdige houding gaf me hoop.”

“Mijn grootste frustratie na Rio is, dat je ziet dat overheden de koplopers tegenwerken.”

Verduurzaming EU-economie :U laat initiatief aan het bedrijfsleven?

“Deels, omdat landen uit eigen politieke onmacht niet over hun nationale schaduw heen willen springen. Mijn grootste frustratie na Rio is, dat je ziet dat overheden de koplopers tegenwerken. Kijk naar de Nederlandse overheid die schaamteloos verkeerde dingen subsidieert! Door het niet belasten van kerosine, het subsidiëren van een niet duurzame agrarische sector en bedrijfsauto's, wordt vervuילend en kortzichtig gedrag beloond. Deze milieuschadelijke subsidies zelf bedragen al zo'n 10 miljard euro.

Hebben we nu als consument/kiezer nog enige invloed?

“Als consumenten zijn we geen passieve spelers, zo blijkt uit acties tegen multinationals rondom palmolie of in eigen land tegen de plofkip. De sociale media zijn daarin een krachtig instrument en we kunnen daarmee bedrijven het erg ongemakkelijk maken. Daarnaast laat de markt voor duurzame producten een gestage groei zien. Dat is niet alleen een morele kwestie; de consument voelt het wel degelijk in zijn portemonnee. Waarom is het voor Unilever interessant een wasmiddel te verkopen, dat bij lage temperatuur met veel minder water kan wassen? Omdat het de consument scheelt in aanschafsprijs en hij ziet het later ook nog eens op zijn energie- en waterrekening.”

Hoe verduurzaam je de landbouw?

“Het boerenbedrijf is in essentie circulair, maar is tegenwoordig sterk geïndustrialiseerd en daarmee ver van de natuurlijke kringloop geraakt. Boerenland (de helft van de Europese oppervlakte) is onmisbaar voor natuurbehoud. Met kleine aanpassingen als minder bestrijdingsmiddelen, akkerranden met bloemen of anders maaien, kan een enorme natuurwinst behaald worden. Ik vraag me af wat de zin is van intensieve veehouderij. We hebben de afgelopen jaren onze portie veeziektes gehad. Wat moet Nederland met zo'n grote varkensindustrie, waarbij het voer – soja – uit Zuid-Amerika wordt gehaald? Wij, een speldenknopje op deze aardkloot, zijn na het immense China de grootste producent van varkensvlees. Ik ben daarom groot voorstander van regionale landbouw, waarbij deze regio binnen een straal van 500 km ligt. Dan zou bijvoorbeeld binnen de lijn van Londen, Berlijn en Parijs onze grote afzetmarkt zijn, waar ook het veevoer wordt geproduceerd. We zijn dan niet langer afhankelijk van de wereldmarkt van veevoer.”

“Deze milieuschadelijke subsidies zelf bedragen al zo'n 10 miljard euro.”

“De Europese Commissie is druk bezig met het verduurzamen van de landbouwsubsidies, zo'n slordige 40 miljard per jaar. In het EC-voorstel voor de nieuwe landbouwbegroting 2014-2020, die 40% van de EU-begroting beslaat, zet de boer 30% van zijn subsidie op het spel als hij niet op een duurzame manier landbouw bedrijft. Dus als hij duurzaam verbouwt ontvangt hij de 100%, doet hij dat niet dan ontvangt hij slechtst 70%. Deze duurzaamheidsvoorwaarden komen bovenop al bestaande wettelijke verplichtingen zoals de kaderrichtlijn voor water, voor nitraat e.a.

Het zou een stap vooruit zijn: 1/3 van de landbouwbegroting – dus jaarlijks zo'n 15 miljard euro – koppelen aan verduurzaming!”

“Ik zou eurocommissaris voor Milieu samen met mensen uit de academische wereld en de koplopers in duurzaamheid in het bedrijfsleven mijn collega-eurocommissarissen gaan overtuigen van het belang van integrale verduurzaming van het EU-beleid. Dat dit alles te maken heeft met de economische EU-agenda en niet langer iets geïsoleerd is voor de milieu-agenda van de EU. Zodra mijn collega's van Landbouw, Transport of Energie dat belang zien, zijn we vele malen verder dan dat ik slechts in mijn eentje aan de knopjes van milieuwetgeving draai. Er is me heel veel aan gelegen het bedrijfsleven mee te krijgen. Dat begint zijn vruchten af te werpen. VNO-NCW voorzitter Bernard Wientjes, kon driekwart jaar geleden het woord duurzaamheid nog niet eens spellen. Nu heeft hij zich laten overtuigen door koplopers als Feike Sijbesma, Hans Wijers en Paul Polman en is helemaal om.”

Wat doet de EU om R&D te verduurzamen?

Anticiperend op de schaarste van grondstoffen nemen investeringen in Cleantech in rap tempo toe. Die leveren straks niet alleen harde cash op, maar ook minder kostbare milieuschade. Als EP-rapporteur Resource Efficiency maak ik me sterk voor het zuinig omgaan met lucht, bodem en water. Hier snijdt het mes aan twee kanten: allereerst minder vervuiling betekent minder kosten voor herstel. Daarnaast door hergebruik van de vervuilende grondstof sluiten we een kringloop. Zo blijft verspilling en lekken achterwege. Een goed voorbeeld is de onafbreekbare fosfor en de toenemende schaarste ervan. De prijs van deze essentiële grondstof met name voor kunstmest in de landbouw, stijgen gestaag op de wereldmarkt.”

“Duurzaamheid heeft alles met winst te maken, met economische groei. Daarom is het voor mij onbegrijpelijk hoe blind Rutte met zijn VVD hiervoor is, een partij die pretendeert voor de economie te staan.”

De EU is nu nog geheel afhankelijk van de import van fosfor, maar wil door hergebruik die afhankelijkheid terugdringen. De grootste Europese fosforproducent Thermphos International BV in Vlissingen streeft er naar in 2020 geheel onafhankelijk te zijn van import van fosforerts. De EU wil nu een pilot starten om binnen een fosforkringloop uit riool of in de landbouw alle fosfaten terug te winnen. Niet langer lozen we het op sloten en rivieren om het vervolgens in zee in te laten stromen. Waarom dit oppervlaktewater of rivierslib niet laten zuiveren door de publieke waterzuiveringsbedrijven, zodat het fosfor hergebruikt kan worden? Aan de overheden de infrastructuur van hun waterzuiveringsbedrijven hiervoor geschikt te maken.”

Is de EU voorstander van het leaseprincipe om hergebruik van andere zeldzame metalen te garanderen?

“Ik lease sinds kort mijn mobiele telefoon. De fabrikant heeft er nu alle belang bij zijn product zo te ontwerpen, dat het goed gedemonteerd kan worden. Hetzelfde geldt voor spaarlampen en andere alledaagse gebruiksvoorwerpen. Zo hoorde ik dat Unilever en een plasticsorteerder gezamenlijk overleggen over het ontwerp van plastic verpakkingen, zodat deze duurzaam en efficiënt voor hergebruik kunnen worden gescheiden.

Hoe zit het met de duurzame bedrijfsvoering binnen de EU zelf? Dubbel kantoorbestand; verlichting; reisgedrag, dienstauto's of papiergebruik?

“Inderdaad moet de EU zelf, net als andere overheden het goede voorbeeld geven. Tenslotte zijn we hele grote klanten die het verschil kunnen maken. De maandelijkse gang naar Straatsburg is niet duurzaam, een zinloze geldverspilling. Maar er worden hier al wel de nodige duurzame stapjes gezet. Ik doe zelf mee aan een pilot om alle stukken op Ipad te ontvangen. Nu nog duidelijk maken dat het zinloos is me dan nog steeds die stapels papieren te sturen. En wat betreft autogebruik? Ik probeer een fietsenregeling in Straatsburg voor EP-ers en hun medewerkers op te zetten. Net als een initiatief tot het vervangen van alle verlichting in de EU-gebouwen door led-verlichting, is het een hele klus om die taaie Brusselse bureaucratie hiervoor in beweging te krijgen. Stel, dat alle overheden hun huidige verlichting door led-lampen vervangen, dat zou miljarden op hun energierekeningen schelen – ons belastinggeld! En het zou ook nog eens CO2-uitstoot en investeringen in nieuwbouw energiecentrales schelen.”

Hoe slaat u de brug tussen uw duurzaamheid-agenda en de anti-EU-burgers, voor wie de euro en Griekenland symbool staan voor het geldverslindend Brussel?

“Zou het niet fantastisch zijn als Griekenland een deel van haar schuld straks kan aflossen door het leveren van zonne-energie? Het land heeft zon en ruimte in overvloed. Griekenland krijgt dan nieuw, duurzaam exportartikel in handen om zo weer geld te verdienen. Nederland doet niet anders met het exporteren van haar aardgas, alleen dat is eindig en de Griekse zon is oneindig. wat de Grieken hiervan vinden, weet ik niet. Ze zijn daar wanhopig op zoek om weer zelf geld te verdienen. Ik zou ze voor gek verklaren als ze hier niet voor openstaan. Het is overigens een idee van een aantal mensen hier in Nederland. Die willen de haalbaarheid onderzoeken van investeringen in de lokale infrastructuur, waarover de overtollige energie straks naar het buitenland kan worden vervoerd.

Wat ik wel weet is, dat we binnen de Europese Unie naar een onafhankelijk systeem moeten, waarin we door duurzame opwekking in 100% ons eigen energiebehoefte moeten voorzien.”

www.d66.nl
www.alde.eu

Désirée Crommelin
©2012 duurzaamplus.nl

foto Gerben-Jan Gerbrandy ©D66